

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsorden var:

Tredje behandling af forslag til lov om indløsning af visse sparebeviser.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 1095).

Der var stillet følgende ændringsforslag:

Af *Alfred Jensen, Ragnhild Andersen, Fuglsang, Lynnerup Nielsen* og *Petra Petersen*:

Til § 1.

I stk. 1, nr. 6, ændres „300 kr.“ til: „2 685 kr.“

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Alfred Jensen: Da lovforslaget var til første behandling, gav jeg udtryk for, at vi ikke fandt det vidtgående nok. Jeg udtalte mig for, at man skulle tillade, at samtlige sparebeviser blev indløst, og jeg bebudede ændringsforslag til anden behandling. På grund af forholdene stillede jeg på min gruppes vegne dengang kun ændringsforslag angående de arbejdsløse, men jeg bebudede, at jeg ved tredje behandling ville stille forslag om ændring af den under nr. 6 i § 1, stk. 1, nævnte statskattegrænse på 300 kr. Vi ønsker, at arbejdere og tjenestemænd med lønninger i samme plan skal have sparebeviserne udbetalt, ligesom vi mener, at også i arbejderfamilier, hvor både mand og hustru har indkomst, må det være rimeligt, at de får pengene udbetalt. Derfor har vi valgt at stille forslag om, at grænsen hæves op til 2 685 kr. Det svarer til en skatteindtægt på 15 000 kr., for en hel dels vedkommende til 20 000 kr. Vi har altså ment, at i første række må arbejdere, tjenestemænd, funktionærer og andre med små indtægter have mulighed for at få sparebeviserne indløst.

Jeg anbefaler ændringsforslaget til vedtagelse.

Finansministeren (Kampmann): Der er jo ikke tale om andet, end at alle får deres sparebeviser indløst. Det drejer sig om i

hvilket tempo det skal ske. Vedtagelsen af det foreliggende lovforslag vil medføre, at de, der betaler 300 kr. eller derunder i statsskat eller slet ingen statsskat betaler, får sparebeviserne indløst. Det er dem, der virkelig trænger til det.

Når jeg tænker tilbage på, hvordan man kritiserede sparebeviserne, dengang de blev udstedt, og fortalte, at de blev ikke meget værd, kan det i øvrigt kun glæde mig, at man nu har så stor interesse for, i hvilket tempo de skal tilbagebetales.

Jeg må anbefale at stemme imod ændringsforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslaget.

Ændringsforslaget af *Alfred Jensen m. fl.* (se sp. 1359)

forkastedes med 134 stemmer mod 6.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 140 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om tillæg til lov om indenlandsk skillemønt.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 933, fremsættelsen i tidenden sp. 888).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Poul Hansen (Svendborg): Jeg skal om det foreliggende lovforslag ikke sige mange ord, idet jeg i det store og hele kan give lovforslaget min tilslutning. Jeg hilser med tilfredshed, at man nu ønsker at udmønte 5-kronestykker til afløsning af de 5-kronesedler, som, hvad vi alle har haft erfaring for, hurtigt antager et mindre tiltalende ydre på grund af slid m. m.

Da jeg for et par år siden rejste spørgs-

[Poul Hansen (Svendborg).]

målet om en sådan mønt, var det på foranledning af bankfolk, der jo er dem, der arbejder mest med penge; det fremgår da også af finansministerens fremsættelsestale, at det netop er på foranledning af sådanne bankfolk, nemlig fra nationalbanken, at forslaget nu søges fremmet. Jeg har ikke noget særligt at indvende imod, at 2-kronestykker samtidig udgår, men jeg er klar over, at det nok vil rejse nogen diskussion. Vi har jo en vis tradition for denne møntstørrelse, daleren som det hed i gamle dage, og vi må måske nok se nærmere på dette spørgsmål i et udvalg.

Det må hilses med tilfredshed, at vi nu igen vender tilbage til kobberpengene for de små enheders vedkommende. De blikpenge, vi har været nødt til at finde os i gennem de sidste snart 20 år, giver et alt for billigt indtryk af vore værdier. Vi har en vis pligt til, synes jeg, at lade pengene fremtræde med et vist gedigent præg. Det skaber psykologisk mere respekt om småpengene, hvilket bør tilstræbes. At også kronestykkerne, både 1-kronestykkerne og de nu foreslåede 5-kronestykker, ifølge lovforslaget vil få et bedre udseende, taler yderligere for lovforslagets fremme.

Jeg skal derfor anbefale lovforslaget og ønsker gerne at drøfte enkelthederne nærmere i et udvalg.

Martin: For godt 100 år siden formede den preussiske finansminister von Hanse-mann det kendte slagord, at i pengesager hører gemytligheden op. I de tider tog man ikke gemytligt på pengene, man havde stor respekt for pengene, fordi pengene dengang var lavet af hæderligt metal og prydet med Hans Majestæt Kongens portræt.

Nu er respekten for penge jo ikke så stor, og selv om man egentlig er vokset op i den tid, da der var megen respekt for penge, og også opdraget til at have respekt for penge, vil det alligevel knibe med at få ansigtet i respektfulde folder, når man

ser på et lovforslag som dette. Det er i flere henseender et pudsigt lovforslag. Det er jo pudsigt, at man nu, efter at vort pengevæsen har gennemgået en revolution, nøjes med at sætte den ene lap efter den anden på møntloven.

Det er mærkværdigt, at man opretholder denne møntlovs titel, som er: lov om indenlandsk skillemønt. Ordet „indenlandsk“ er tiden fuldstændig løbet fra. Der er jo ingen, der tvivler om, at de småpenge, vi går rundt med, og som Mønten forsyner os med, kun egner sig til indenlandsk brug. Hvis man vil søge at komme af med dem uden for landet, kan det kun være til møntsamlere. Tiden er i virkeligheden også løbet fra udtrykket „skillemønt“. Hvad er en skillemønt i vore dage? I gamle dage lærte vi, at en skillemønt var en mønt, hvis metalværdi var væsentlig ringere end dens pålydende, men det er jo alle mønter i vor tid. Vi har kun skillemønter, og vi kan derfor godt lade være at opretholde denne fiktion og tale om skillemønter og nøjes med at tale om mønter.

Der står i bemærkningerne til dette lovforslag, at det er en møntreform, og jeg kom herved til at tænke på et ord af den højtærede for længst afdøde trafikminister Viggo Hørup om reformidioti, om at man laver reformer, som i sig selv ingenting betyder, bare fordi tiden skal gå med noget. Nu er der ingen, der kan mistænke den højtærede finansminister for, at han ikke har nok at få tiden til at gå med, men alligevel kommer der sådan et lovforslag, som ingen kan sige er påtrængende nødvendigt, og hvor det ærlig talt er ligegyldigt, om det bliver vedtaget eller ikke vedtaget.

På en måde er jeg ikke ked af, at dette lovforslag er kommet, det er et ganske hyggeligt forslag, og det er ganske hyggeligt, at vi nu her i en halv times tid skal sysle med småpenge. Vi har jo trænet os op til i denne sal at tumle med tal, som i gamle dage kun astronomerne var på hat med. Nu skal vi altså ned på jorden og tale om beløb på højst en 2-krone, som er dømt

[Martin.]

til at udryddes, og en 5-kroneseddel, som også skal forsvinde, og så et par 5-kronemønter, som endnu ikke eksisterer. Nu forstår jeg nok, at socialdemokratiets ærede ordfører var glad for lovforslaget, for når alt kommer til alt, er det vel ham, der er far til det, og som har ønsket disse 5-kronemønter og at komme af med 5-kronesedlen.

Lovforslaget går jo ud på at få bedre mønter, og det er der ingen der kan have noget imod, når der oven i købet tjenes på reformen, og så vidt jeg forstår, tjener den kgl. mønt mere, end selve udmøntningen koster. Det har måske også forsvævet den højtærede finansminister, at når han tager milliarderne fra befolkningen og gemmer dem på et for skatteyderne utilgængeligt sted, i hvert fald foreløbig, kan de finde trøst i, at de nu får lidt bedre småpenge at løbe rundt og klatte med; selv om man klatrer med dem, sker der ikke så forfærdelig stor skade.

Det er alt i alt et lovforslag, som ikke kalder på de store lidenskaber, og da det er ligegyldigt, om det bliver vedtaget eller ikke vedtaget, vil vi gerne arbejde med på det i ro og mag. Vi går ud fra, at vi kan tale roligt og fordrageligt om det, og at vi er lige gode venner, hvis der ingenting kommer ud af det.

På mit partis vegne må jeg tage et par forbehold. Vi vil helst bevare 2-kronen, daleren, som man kalder den, og jeg forstod, at socialdemokratiets ærede ordfører også havde stor sympati for denne daler, så vi bliver måske enige om, at den skal beholdes. Vi synes egentlig også godt om 5-kronesedlen; det er i mange henseender et bekvemmere betalingsmiddel end en stor 5-krone af metal. Vi får jo denne 5-kronemønt i to forskellige udstyr, vi får den i en arbejdsdragt af et blandingsmetal, og vi får den i en festdragt af næsten rent sølv, og det kan måske være meget rart; men vi synes nu altså, at 5-kronesedlen er et behageligt betalingsmiddel at have i sin vestelomme, og når man modtager den som ny fra nationalbankens trykkeri, er det også en overordentlig smuk pengeseddel, måske den smukkeste af vore pengesedler — selv om de fleste selvfølgelig foretrækker dem med det større pålydende. Men der er jo det kedelige ved det, at erfaringen bekræfter

det gamle ord om, at skønhed forgår, og når vi nu ser i bemærkningerne til lovforslaget, at 5-kronesedlen allerede falder for aldersgrænsen, inden den er et halvt år gammel, må vi selvfølgelig indrømme, at der er noget om, at den måske bør gøres af noget solidere stof; man kunne måske overveje, om det ikke er muligt at finde noget solidere papir end det, 5-kronesedlen nu er trykt på.

Dette med to forskellige 5-kroner bliver vel sådan, at man får en 5-krone til arbejdsbrug, til hverdagsbrug, og en 5-krone til brug ved festlige lejligheder — hvis man kan klare sig med det. Men i øvrigt må jeg advare imod eksperimenter. Vort møntsystem, eller hele vort pengesystem, har i øjeblikket næsten ikke andet at bygge på end befolkningens vaner, traditionerne, som socialdemokratiets ærede ordfører talte om, og dem skal man være forsigtig med at røre ved, og man skal ikke lave eksperimenter med hul i pengene eller anden facon på pengene. Jeg går ud fra, at når der i lovforslaget tales om diameter, ligger deri, at mønterne skal være runde, således at det f. eks. vil være umuligt for den høje regering at lave mønterne trekantede for at symbolisere de nye tider i dansk politik eller lave dem om til at være firkantede, hvis et valg skulle medføre andre moder i vort politiske liv.

Når der skal være tale om en reform, synes jeg, man skulle have skabt lidt større klarhed, man skulle ærligt talt have lavet en virkelig møntlov, man skulle have ladet være med at sætte en lap på og så lade noget stå, som tiden er løbet fra. Der står i dette lovforslag, at de almindelige bestemmelser i loven af 15. februar 1924 bliver ved med at stå ved magt. Så vidt jeg kan se, er der meget få af disse bestemmelser, der har nogen som helst betydning i øjeblikket. Der står f. eks. dér, at disse mønter kun må anvendes til indenlandsk brug. Det behøver man vist ikke at sætte i nogen lov, det skal erfaringerne nok belære os om. Endvidere står der, hvor stort et beløb man er pligtig at modtage i skillemønt, altså i småmønter. Det tror jeg heller ikke der behøver at stå. Så er der ligefrem en fejl i loven, idet der står, at det gælder om de i loven nævnte mønter, men der står f. eks. ikke noget i de almindelige be-

[Martin.]

stemmelser — det kunne der ikke stå i loven af 1924 — om, hvor mange 5-kroner man er forpligtet til at modtage som betaling. Jeg tror, at hele denne bestemmelse overhovedet ikke har nogen betydning mere. Den er indført, fordi det er ubekvemt at modtage store summer i skillemønt, men bestemmelsen tog også sigte på at beskytte landets hovedmønt, guld-mønten, og det hensyn er jo helt faldet bort. Jeg tror derfor, at de almindelige bestemmelser i den gældende lov ikke har nogen som helst betydning mere, at tiden er løbet fra dem, og man måtte derfor hellere, når man nu endelig vil røre ved det, lave hele loven om. Derfor vil jeg slutte med at sige, at jeg ærligt talt havde mest lyst til at sige til den højtærede finansminister: gå hjem og skriv en bedre lov, gå hjem og skriv en virkelig møntlov!

Men under de foreliggende omstændigheder og med de fremførte forbehold kan jeg alligevel tilsige mit partis velvillige behandling af lovforslaget.

Gottschalk-Hansen: Jeg mener ligesom det ærede medlem hr. Martin, at denne lov i og for sig er upåkrævet, og at vi kunne spare både tid, papir og penge ved at være den foruden. Når den højtærede finansminister i sin skriftlige fremsættelse siger, at der igennem de senere år har været rettet kritik fra forskellig side imod det nugældende møntsystem, vil jeg gerne spørge ministeren, hvem der har rettet den kritik, og hvad den går ud på. Det er vel egentlig ikke møntsystemet, man har noget imod, men mere mønternes udseende og det materiale, de er fremstillet af. Hvad det sidste angår, vil jeg gerne medvirke til, at en forbedring finder sted, og jeg synes, det er taltalende, at vi skal tilbage til de gamle kobbermønter.

Jeg er lidt bekymret over, at ministeren har den indstilling, at 2-ører — det er hans ønske, det fremgår ikke af lovforslaget, men han vil gerne have det drøftet i et udvalg — skal gå ud af møntsystemet. Den slags finder jeg uheldigt. Jeg tror, at man af principielle grunde skal være forsigtig med at ændre ved mønterne; det fremmer despekten for dem, og den kan være stor nok i forvejen. Jeg er af samme årsag også imod,

at man vil afskaffe 2-kronemønten. Hvis en mand skal købe et eller andet for 25 øre og betaler med en 10-kroneseddel, vil han i heldigste fald, hvis denne lov gennemføres, få 8 mønter igen til at fylde op i lommen. Det er lidet handy. Han vil få en 5-krone, 4 1-kroner og 3 25-ører. Det fylder for meget og dertil kommer, at jeg synes, at ministeren bagatelliserer de vanskeligheder, som følger med en ændring af automatsystemet. Det er blevet oplyst over for mig, at alene Århus sporveje, som har disse vekslingsautomater på grund af enmandsbetjening, vil få en udgift på 75 000 kr. til ændring og omstilling af apparater, hvis loven gennemføres. Jeg er imod denne ændring. En vis konservatisme vil på dette som på alle andre områder være sund, gavnlig og heldig. Jeg tror også ligesom det ærede medlem hr. Martin, at vi skal forsøge at bevare 5-kronesedlen, men jeg er som sagt villig til at forhandle om denne reelle ændring. Jeg kan dog ikke medvirke til, at selve systemet forandres.

Jeg opfatter det som et udslag af julehumor, når ministeren peger på de 25 mill. kr., der kan tjenes — rent regnskabsmæssigt står der ganske vist — ved udmøntningen af de foreslåede 5-kronestykker. På den måde bliver det let at tjene penge; så kan man bare lade apparatet virke stærkere, bedre og hyppigere med større produktion, så får man mere ud af det.

Vi er som sagt alt andet end begejstrede for lovforslaget. Vi synes det havde været gavnligt, om man blev ved det bestående og så kun foretog visse skønhedsmæssige ændringer i det materiale, som skyldes krigsfænomener. Men jeg vil dog tilsige et velvilligt samarbejde i det kommende udvalg.

A. C. Normann: Jeg vil gerne bemærke i anledning af det ærede medlem hr. Gottschalk-Hansens kritik vedrørende omvekslingsmulighederne, at det dog er en vigtig ting, at detailhandelens repræsentanter og pengeinstitutterne er gået ind for reformen, og jeg kan sige på det radikale venstres vegne, at den bemyndigelse, den højtærede finansminister anmoder folketinget om, er vi indstillet på at være med til at vedtage, selv om der udmærket kan være grund til at imødekomme ønsker om forhandling

[A. C. Normann.]

om enkeltheder, f. eks. vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt vi skal bevare den gamle daler som en møntenhed, og hvorvidt vi bør bevare 5-kronesedlen, eventuelt ved siden af det nye 5-kronestykke.

Jeg skal ikke angive sådanne ønsker som mine egne, men jeg har også hørt medlemmer ytre interesse for disse ting. Selv om det ærede medlem hr. Martin har den opfattelse, at respekten for penge i dag ikke er stor, er der dog vist stadig mennesker, som nærer betydelig interesse derfor, og altså er der en vis aktualitet i denne ting, som folk efter det ærede medlems mening ikke har respekt for.

Jeg synes, at denne reform som helhed betragtet vil være et fremskridt. Det er godt, at vi kommer af med disse grimme mønter, som vi jo har haft lige fra krigsperioden eller i hvert fald årene derefter. De nye mønter, som jeg har set prøver på — ja, altså ikke selve de nye mønter, men mønter, som er udmøntet i samme metal som det, der her er tale om — får et meget tiltalende udseende. Det er også en fordel, at de små mønter bliver mindre og derfor kommer til at fylde mindre i pungen end hidtil. Uanset om vi skal bevare 5-kronesedlen, som jeg personlig ikke har megen sympati for, fordi den så hurtigt bliver laset og uappetitlig at se på, tror jeg, at det af mange vil blive betragtet som en betydelig fordel, at vi får 5-kronestykker, bl. a. fordi det åbner nye muligheder for automatsalg af lidt dyrere artikler, end man i almindelighed har kunnet købe i en automat.

Personlig ville jeg ikke have noget imod 2-ørens afskaffelse — tanken har jo været fremme i den kommission, som har arbejdet med det foreliggende lovforslag — men når de handlende, som vel er dem, der herom kan udtale sig med størst vægt, gerne ser 2-øren bevaret, er det måske også det rigtige at gøre det.

Som helhed synes jeg altså, at den foreslåede reform er fornuftig, og det radikale venstre vil gerne bidrage til dens gennemførelse.

Niels Andersen: Inden jeg gik herop på talerstolen, sagde det ærede medlem hr. Martin til mig, at jeg jo bare kunne give

tilslutning til de betragtninger, han havde fremført. Men jeg synes nu, der var lidt inkonsekvens i det ærede medlems betragtninger, så det kan jeg altså ikke gøre.

Det ærede medlem hr. Martin siger, at i pengesager hører gemytligheden op; jeg synes nu ikke just, det var det, der karakteriserede den tale, det ærede medlem holdt. Endvidere siger det ærede medlem hr. Martin, at lovforslaget er ligegyldigt, og derfor vil venstre arbejde med på det i ro og mag — jeg ved ikke, om den bemærkning er karakteristisk for venstre og det arbejde, man vil udføre i den kommende tid.

Hvad selve lovforslaget angår, kan mit parti give tilslutning til dets gennemførelse.

Jeg er enig med det ærede medlem hr. Poul Hansen (Svendborg) i, at det er vigtigt, at vore mønter er af en vis gedigen beskaffenhed, og jeg spørger derfor den højtærede finansminister, om det ikke var en tanke, at 5-kronen blev af sølv i stedet for af den legering, der er foreslået i lovforslaget, netop fordi den så vil have en mere gedigen karakter. Hvor meget ville det koste? Ville en sådan udmøntning betyde en meget stor omkostning?

Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne give tilslutning til gennemførelse af lovforslaget.

Alfred Jensen: Det ærede medlem hr. Martin har jo af lutter velvilje formelig pulveriseret lovforslaget; der blev ikke meget tilbage af det. Jeg håber dog ikke, at der ikke bliver noget ud af lovforslaget, for vi har den opfattelse, at nogle af de småændringer, der her er tale om, er påkrævede. Vi betragter det som en fordel, hvis vi kan komme af med de grimme 1-, 2- og 5-ører og få nogle skønnere mønter end dem, vi har. Værdien vil selvsagt ikke stige, men udseendet spiller jo også en vis rolle. Jeg vil gerne sige, at vi har lidt tilovers for både daleren og 5-kronesedlen. Det er vel rigtigt, at 5-kronesedlen slides hurtigt; med til gengæld slider den ikke så meget på jakke- og bukselommer, når man anbringer den dér, som en 5-kronemønt vil gøre.

Vi er altså velvilligt indstillet over for lovforslaget og håber at se det snart igen, så vi kan få det gennemført og få nogle smukkere mønter.

Aksel Larsen: Jeg tager ordet, dels fordi jeg har hørt, at denne diskussion skal vare en halv time — og da jeg går ud fra, at den højtærede minister ikke har så meget at skulle have sagt, må jeg sørge for, at den halve time bliver brugt — dels fordi jeg har noget at sige, selv om jeg indrømmer, at det, jeg har at sige, kunne jeg have sagt direkte til den højtærede finansminister.

Jeg har sådan set ikke noget imod lovforslaget. Hvis mange af veneration over for daleren gerne vil bibeholde den, kan man så ikke bibeholde den symbolsk ved en fuldmagtsbestemmelse i lighed med den, der gives finansministeren til at udmønte en sølvfemkrone, således at man ved højtidelige lejligheder kan udmønte en sølv-daler? Jeg ved godt, hvorfor man vil af med 5-kronesedlen; det er, fordi man regner med, at de penge, der går ned i folks strømpe-skafter, aldrig kommer ud i omsætningen eller kommer tilbage til staten. Det er altså også en måde at nedkule penge på, der i princippet er lige så effektiv, som når den danske stat betaler af på reguleringskontoen i Danmarks nationalbank.

Det, jeg ellers ville sige, er følgende. Man beklager sig over, at 5-kronesedlen slides så hurtigt. Hvad om man forsøgte at gå den vej at lave den af noget bedre papir — det kunne man i det hele taget anvende til pengesedlerne herhjemme. Det er ikke, fordi jeg føler trang til at rose Sverige, men jeg mener at have lagt mærke til, at de svenske sedler er af adskilligt mere holdbart papir end de danske. Det var vel muligt at fremstille papir af tilsvarende kvalitet her eller se, om nogle af de nye stoffer, der er opfundet, bedre skulle egne sig til fremstilling af sedler, som blev mere holdbare end papirpengesedlerne.

Må jeg samtidig henstille til overvejelse, om man ikke kunne bringe lidt orden i virvaret af pengesedler — det vedrører ikke loven om skillemønt, det ved jeg godt, men man har jo talt om pengesedler her. Det er selvfølgelig ikke mange mennesker, der har så forfærdelig mange 100- og 500-kronesedler at løbe rundt med, men pengesedler af den størrelse eksisterer i hvert fald, og hvorfor i alverden skal de have en anden størrelse end 10-kronesedlerne? Jeg finder det yderst upraktisk. Vi har fået en ny 50-kroneseddel af en fuldkommen umulig

størrelse. Så har vi en 100-kroneseddel, som er af en anden størrelse og et andet format. Så har vi 500-kronesedlen, igen af en anden størrelse og et andet format. Hvorfor kan de ikke i princippet have samme format som 10-kronesedlen? Det problem kan de også klare i Sverige. De laver simpelt hen 50- og 100-kronesedlerne dobbelt så store som 10-kronesedlerne; lagt sammen én gang er de altså lige så store som 10-kronesedlerne. De laver en 1000-kroneseddel — de laver vist ikke 500-kronesedler — og den er nøjagtig tre gange så stor som 10-kronesedlen. Der er ingen fare for, at blinde og svagtseende ikke kan kende forskel, for når man lægger en af de store sedler sammen, fylder den lige så lidt og lige så meget i bredden og længden som en 10-kroneseddel. Dette henstiller jeg til overvejelse.

Endelig henstiller jeg til det ærede medlem hr. Martin ikke at hænge sig for meget i, at det hedder forslag til lov om indenlandsk skillemønt. Selvfølgelig kan det ærede medlem godt forlange overflødige ord slettet. Hvis jeg havde mod og ville bruge tingets tid, skulle jeg fortælle en anekdote om at slette ord på et skilt ved en fiskehandel, hvorpå der stod: her sælges frisk fisk. Det skal jeg undlade, da det ærede medlem ikke ville have slettet ordet mønt. Men det ærede medlem hr. Martin har bare lidt svært ved at klare sine ideer selv, for efter at have protesteret mod, at det hedder skillemønt, brugte han i slutningen af sin tale vistnok flere gange ordet skillemønt, så han kan heller ikke undvære det.

Finansministeren (Kampmann): Det er ganske naturligt, at jeg begynder med at takke for den både velvillige og også morsomme modtagelse, som det foreliggende lovforslag har fået. Særlig det ærede medlem hr. Martin var jo særdeles morsom. Det ærede medlem havde også andre bemærkninger, der var mindre saglige, men det kom måske ikke så klart frem, fordi vi morede os så meget over det ærede medlems tale.

Da vi udarbejdede dette lovforslag, var jeg opmærksom på, at det var et problem, det ville blive meget svært at løse; det er noget, alle har forstand på, og derfor var problemet næsten lige så svært — for at

[Finansministeren.]

citere en kendt humorist — som at klare problemet om cirkelns kvadratur. Men for en regering, der har klaret trekantens cirkulatur, er det måske ikke helt umuligt!

Det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen spurgte, hvor kritikken er kommet fra. Nu forstod jeg, at det ærede medlem er tilfreds med møntsystemet. Jeg forstår også, at det ærede medlem har stor kendskab til det. Det er der måske ikke noget at sige til, for i det ærede medlems placering her i livet betyder mønten sikkert meget. Men der er virkelig kritik rundt omkring fra — fra dem, der bruger mønterne. Derfor må jeg komme med, skal vi sige, en række mere præcise og saglige bemærkninger, end enkelte af de ærede ordførere i deres taler har henholdt sig til.

Det er nemlig et praktisk spørgsmål, hvordan vore mønter ser ud, og hvor anvendelige de er, når omsætningen skal foregå. Så har det også sin betydning, forstod jeg på det ærede medlem hr. Poul Hansen (Svendborg) og det ærede medlem hr. Niels Andersen, at mønterne har et sådant udseende, at man tillægger dem en vis værdi ud over, hvad man kan få for dem.

Dertil kommer, at ikke alene publikum har kritiseret mønternes udseende, men at særlig Danmarks nationalbank, der har med sedlerne at gøre, gentagne gange alvorligt har rettet henvendelse til mig om at komme af med 5-kronesedlen, fordi den, som det ærede medlem hr. Martin gør opmærksom på, har en meget kort levetid. Nu er det ejendommeligt, at man indrømmer, at dette er rigtigt. Man siger: kan man så ikke få lavet 5-kronesedlerne af noget stærkere papir? Hele spørgsmålet om, hvilket papir man skal bruge, når man laver sedler, og sedlernes udseende sorterer under Danmarks nationalbank. Det er også spørgsmål, vi har drøftet med den, og jeg går ud fra, at man dér vil læse forløbet af denne debat, så dem skal jeg ikke komme nærmere ind på her. Det, man vil have, er en 5-krone, der er mere varig, og den mest varige måde at lave den på, er faktisk at lave den som en mønt.

Der er tre punkter i forslaget. Der er møntmetallet, indretningen af det, der svarer til kobbermønterne, og indretningen af

de andre mønter. Med hensyn til møntmetallet forstår jeg, at alle partier stort set har sluttet sig til den tankegang, at det er praktisk kun at kræve to former for møntmetal, nemlig til det, vi kalder kobberpenge, og så til de andre. Alene af denne grund er lovforslaget ikke overflødigt.

Med hensyn til indretningen af kobbermønterne er det således, at jeg er tilhænger af, at vi har 1-ører og 5-ører og undgår 2-ører. Når jeg har foreslået, at vi skal have 2-ører, skyldes det, at detailhandlerorganisationerne og sparekasserne gerne vil beholde 2-øren, og da det er dem, der har mest at gøre med omsætningen, har jeg bøjet mig for dem. Jeg gør opmærksom på, at når jeg gerne ser 2-øren falde væk, er det, fordi 5-øren så kunne blive mindre og lettere og mere handy, og flere af de ærede ordførere har da også været inde på den samme tankegang, at det ikke er så praktisk, at mønterne fylder alt for meget.

Med hensyn til de øvrige mønter, de sølv-lignende mønter eller ligefrem sølv-mønter, som det ærede medlem hr. Niels Andersen var inde på, så er 10-ørerne og 25-ørerne uforandret. Så er der 1-kronerne, som skulle laves af det nye møntmetal, og endelig er der spørgsmålet om 5-kronerne, og jeg har jo allerede begrundet forslaget om 5-kronen. Nu er der det med daleren, man vil savne. Der er mange, der siger, at daleren er en rar mønt at give i drikkepenge. Men falder den væk, kan man jo nøjes med at give 1 kr.; det behøver jo ikke at snige sig op til 5 kr., og bortfaldet af 2-kronen kunne jo modvirke den ødselhed med drikkepenge, der finder sted mange steder. Men det, der er det praktiske argument for, at vi har foreslået, at 2-kronen skal falde væk, er, at 5-kronemønten, når 2-kronemønten falder væk, kan få en størrelse, der stort set svarer til den nuværende 2-krone, og da et af hovedargumenterne mod 5-kronen har været, at den ville blive for stor og tung, kan dette hovedargument bedst imødegås ved, at 2-kronen falder væk.

Der er altså mange gode argumenter for 5-kronemønten, og det er derfor, at jeg selv om jeg forudså, at jeg ville komme ud for megen kritik, har vovet at fremsætte forslaget om den. Noget af det mest interessante i dag var, at jeg blev beskyldt for

[Finansministeren.]

at have reformitis — det er et lidt smukkere udtryk end det, det ærede medlem hr. Martin brugte. Det er ganske ejendommeligt, at det ærede medlem hr. Martin begyndte med at kritisere mig for dette lovforslag og sluttede med at foreslå, at jeg skulle lave hele møntloven om.

Martin: Jeg skal ikke forlænge diskussionen, men vil dog gerne sige, at vi er villige til at arbejde med på denne lov. Som jeg sagde, kan vi gøre det så meget mere, som det er en lov, man kan drøfte i ro og mag. Nogle af de andre ærede ordførere har i realiteten givet udtryk for samme synspunkter, som jeg har fremsat, og det kan jo være, at vi bliver enige. Men i øvrigt er det jo meget beroligende at arbejde i den formening, at man bliver enig, men samtidig med den bevidsthed, at skulle man ikke blive enig, er der ikke sket stor skade.

Vi har selvfølgelig ikke noget imod, at mønterne bliver bedre. Den højtærede finansminister sagde, at der har været megen kritik af de mønter, vi har. Det er højst priseligt, at en finansminister er lydhør over for, hvad der kan fremkomme af kritik af vore mønter og vore skatter og forskellige andre ting, så jeg kan kun takke ham for, at han er kommet med forslaget. Jeg forstår egentlig også godt, at der er kritik, for vi ved jo fra historien, at der var megen kritik, når romerske kejsere eller danske enevoldskonger slog slet mønt, men der er aldrig nogen romersk kejser eller dansk enevoldskonge, der har slået så slet mønt, som dem, vi nu har. I og for sig er derfor kritikken berettiget, og det er godt, at vi får nogle bedre mønter. Så er det også, synes jeg for en gangs skyld, godt, at vi har sådan en sag at drøfte, hvor vi bevæger os inden for rammerne af 1 øre og 5 kr. Jeg synes, at under den forhandling, der nu har været, er det, ligesom der har sænket sig lunhed og hygge over det høje ting, og derfor kan jeg i og for sig takke finansministeren for, at han er fremkommet med forslaget. På en måde synes jeg, at det har meget lille betydning, og at det måske ville være rigtigere at komme med en virkelig møntlov, som ryddede op på vor møntlov af 1924. Den stammer jo fra en tid, hvor man

endnu drømte om at få guldmøntfoden tilbage.

Finansministeren (Kampmann): Jeg vil meget gerne takke det ærede medlem hr. Martin, fordi han holdt to taler i dag.

Dermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Poul Hansen (Svendborg): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om den offentlige sygeforsikring.

(Lovforslaget findes i tillæg A, sp. 1091, fremsættelsen i tidenden sp. 1020).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om svangerskabshygien.

(Lovforslaget findes i tillæg A, sp. 1207, fremsættelsen i tidenden sp. 1122).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Mørk: Jeg føler trang til at rette en tak til den højtærede socialminister og ministeriets embedsmænd, fordi vi allerede nu kun ca. 3 måneder efter, at kommissionsbetænkningen er afgivet, kan behandle et lovforslag om et så vigtigt og betydningsfuldt område som den offentlige sygeforsikring.

Lovforslaget indeholder så store forbedringer af sygeforsikringen, at man med rette kan tale om en reformlovgivning. Vejen er gået fra de gamle lavssygekasser over de statsanerkendte sygekasser af 1892 til det nuværende system med sygekasser og fort-